

Историята на три поколения фермери

Земеделие
и развитие
на селските
райони

Europe Direct е услуга, която ви помага да намерите отговор на вашите въпроси за Европейския съюз.

Единен безплатен номер (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Някои мобилни оператори не предоставят достъп до телефони, започващи с 00 800, или таксуват тези обаждания.

Допълнителна информация за Европейския съюз можете да намерите в интернет (<http://europa.eu>).

В края на изданието ще намерите библиографско каре.

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2014 г.

ISBN 978-92-79-37312-1
doi:10.2762/23930

Илюстрации: Mi Ran Collin

© Европейски съюз, 2014 г.
Възпроизвеждането е разрешено при посочване на източника.

Printed in Belgium

Отпечатано върху рециклирана хартия

Действащите лица са измислени, но тяхната история може да е историята на безброй семейства на земеделски стопани в цяла Европа.

Историята на три поколения фермери

Всички семейства имат истории. Това е нашата. Тя обхваща последните 50 години — трудни времена в началото, но по-добри сега. Земеделските стопани бяха почти изчезващ вид. Европа ни се притече на помощ. ЕС ни предостави стимули и ни осигури мрежа за финансова сигурност. Но ние изкарвахме всяка спечелена стотинка през годините, често пъти по трудния начин. Ако не си интелигентен или не си подготвен да положиш необходимите усилия или да поемеш риска, пак можеш да се провалиш. Всеки в това земеделско стопанство работи — дори котаракът си има задължения като ловец на мишки.

Историята на дядо — първото поколение

Казвам се Жан. Роден съм в семейство на земеделски стопани в Нормандия между двете световни войни. Ние имаме това стопанство поколения наред. Все още сме там, но сега то се управлява от дъщеря ми и внук ми. Всички хора, с които съм израснал, обработваха земята. Нашето село беше животът ни. Тогава в провинцията живееха много повече хора от сега.

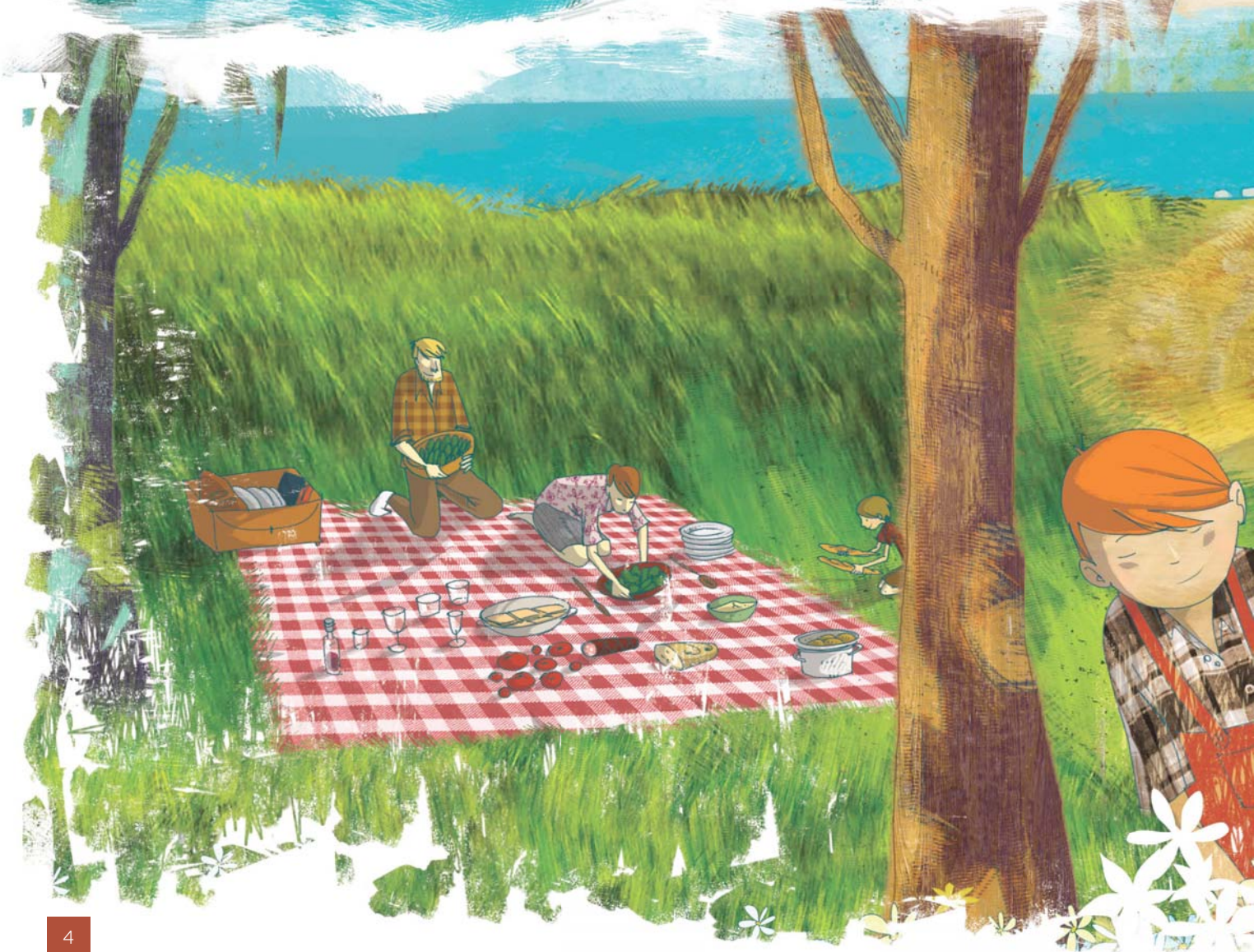
Войната беше истински ад. Започнах да управлявам земеделското стопанство малко след нейния край. Почти всичко беше разпределяно чрез дажби. Хората нямаха достатъчно храна; ние, земеделските стопани, не можехме да произведем това, от което се нуждаеха. Ние имаме просто малко стопанство с млекодайни крави, прасета и няколко пилета. Бяхме бедни, работата беше изморителна и бъдещето изглеждаше безперспективно.

След това през шейсетте години нещата започнаха да се оправят. ЕС осигури субсидии и гарантирани цени за продукцията ни. Купихме си трактор и ремарке, за да можем да работим по-бързо; добивахме все повече от всяка реколта. Но дългосрочните перспективи за младите хора не изобилстваха. Навсякъде около нас младите хора изоставяха селските райони в търсене на по-добър живот в градовете.

Те не винаги успяваха. Това бяха шейсетте години — ерата на хипитата — наркотици, рок и всичко останало. Младите хора изхарчваха парите си толкова бързо, колкото ги и печелеха. Някои се справиха: сега те имат големи къщи и големи автомобили. Други просто се провалиха. Много малко избраха да се върнат тук.

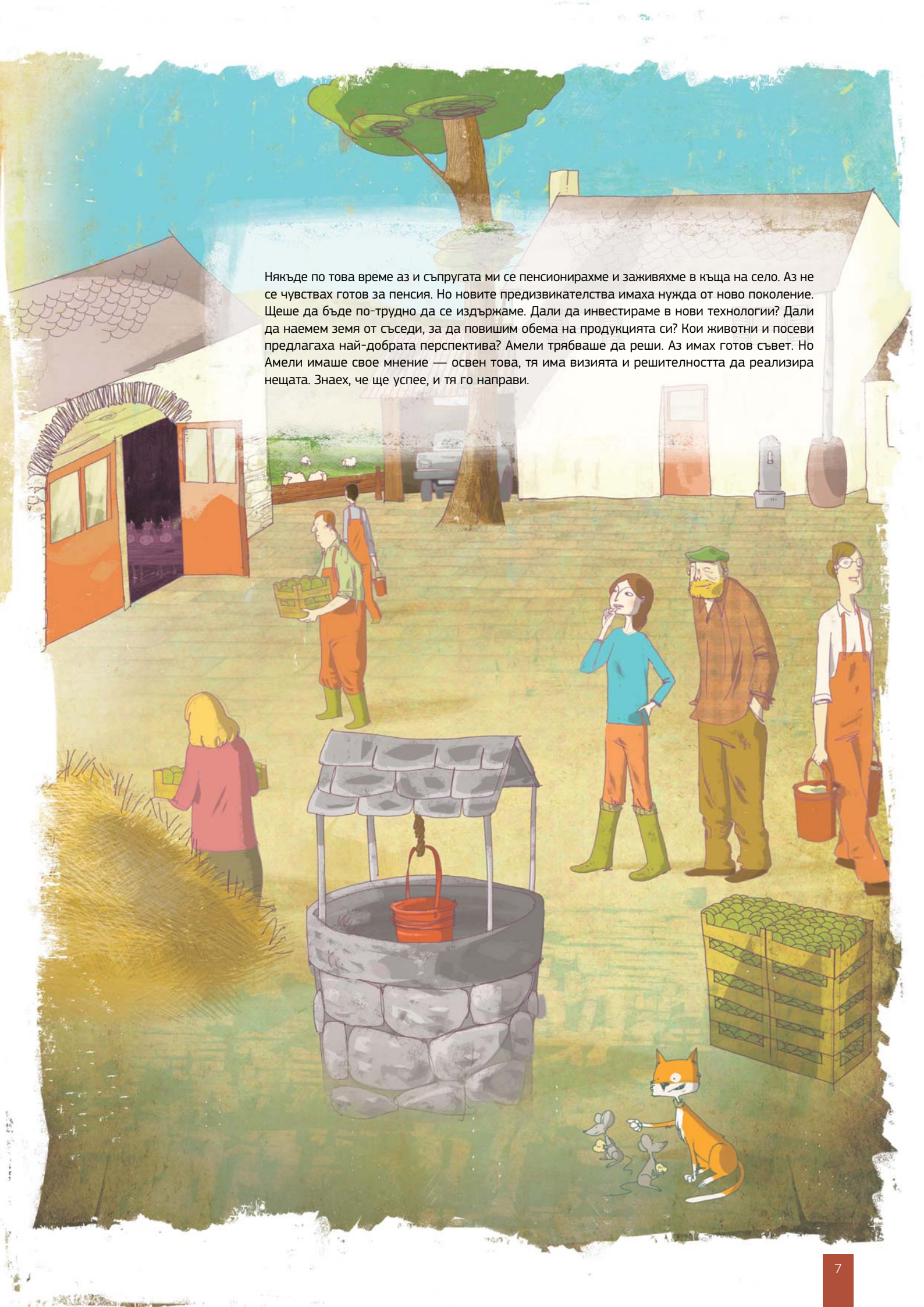
Бяхме изправени на кръстопът. Земеделското стопанство беше успешно благодарение на помощта от ЕС. С новите машини можехме да правим повече неща с по-малко усилия. Предприехме премерен риск, внедрявайки нова технология преди всички наши съседи. Сега можем да живеем скромно, но сигурно от дохода си. Аз и съпругата ми Мари отидохме на първата си почивка. Но децата ни започнаха да ни задават въпроси за бъдещето си. Тъй като повечето млади хора напуснаха стопанствата и селата, техният свят изглеждаше пълен с по-възрастни хора като нас и с деца и нищо по средата. Те също бяха насочили поглед към града.

Помогнахме на трите си деца сами да вземат решение. Нямаше достатъчно земя, за да могат всички да станат земеделски стопани, а да я поделим също не беше добра идея. Двете момчета отидоха в града — единият стана електроинженер, другият — машинист на мотора на метрото. Тъй като имаха добра работа, те останаха там. Но дъщеря ни Амели обичаше провинцията. Тя се записа в земеделския колеж, за да получи познания за нови техники, видове сортове, породи животни и управление на земеделско стопанство.

През седемдесетте години ние, земеделските стопани, попаднахме в сериозно затруднение. Произвеждахме достатъчно храна за всички — всъщност повече от достатъчно. Резултатът беше все по-големи и по-големи излишъци, които струваха скъпо на данъкоплатците в ЕС заради съхранението и разпродаването им. През 1984 г. ОСП въведе първите производствени граници. Следваха и други.

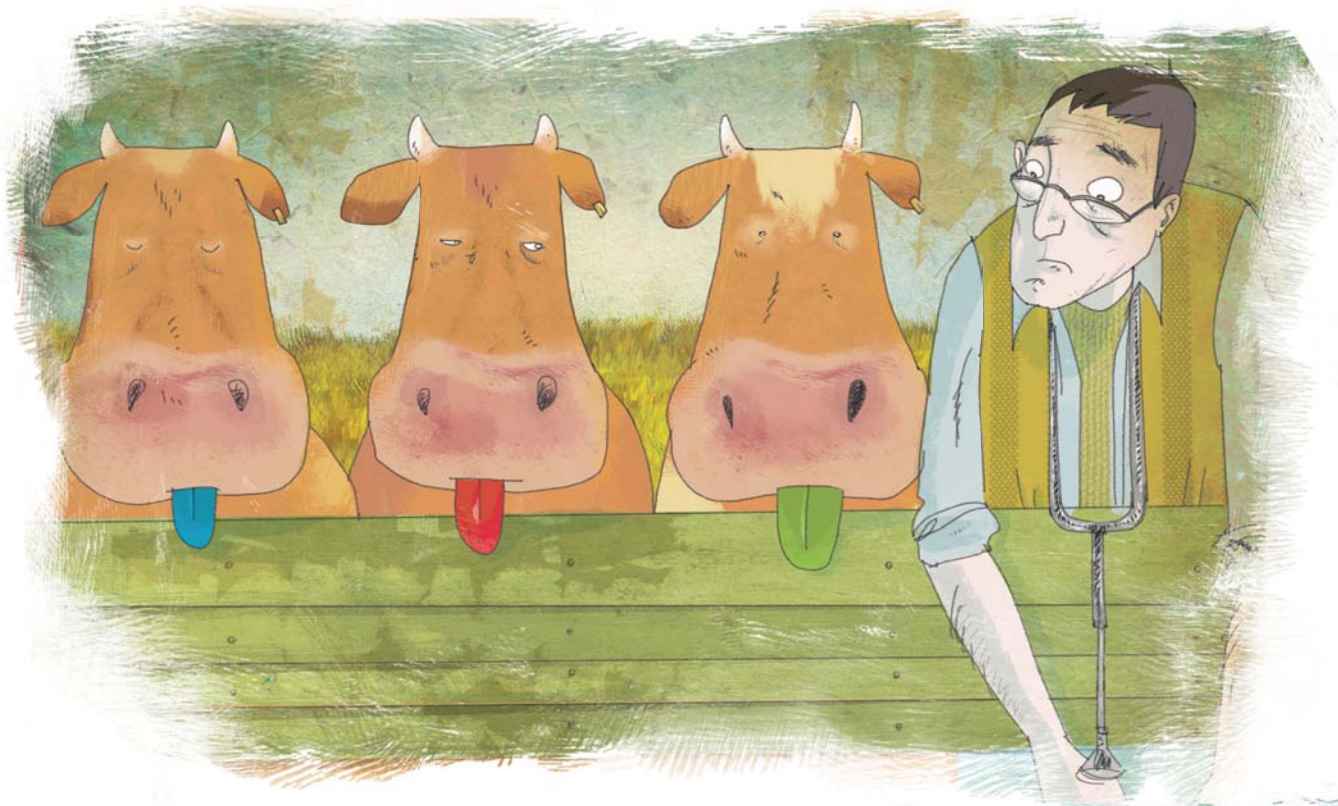
Някъде по това време аз и съпругата ми се пенсионирахме и заживяхме в къща на село. Аз не се чувствах готов за пенсия. Но новите предизвикателства имаха нужда от ново поколение. Щеше да бъде по-трудно да се издържаме. Дали да инвестираме в нови технологии? Дали да наемем земя от съседни, за да повишим обема на продукцията си? Кои животни и посеви предлагаха най-добрата перспектива? Амели трябваше да реши. Аз имах готов съвет. Но Амели имаше свое мнение — освен това, тя има визията и решителността да реализира нещата. Знаех, че ще успее, и тя го направи.

Историята на Амели

В началото за някои хора беше трудно да приемат, че аз съм земеделският стопанин, а не просто неговата съпруга. Веднага след като поех стопанството в свои ръце усетих, че големите промени са неизбежни. Трябваше да бъдем по-внимателни с използването на природни ресурси и с опазването на околната среда. Освен това и вкусовете на потребителите се променяха. Ние реагирахме бързо, като се концентрирахме повече върху местните специалитети и органичната храна, които изглеждат, че хората харесваха. След няколко години се омъжих за Пол, който сега управлява стопанството заедно с мен.

Друга промяна беше свързана с биоразнообразието. Броят на птиците, пчелите, другите насекоми и растения намаляваше. Разбрах, че поддържането на малки естествени площи около нашите полета помага за завръщането им. Извънградските области са за всички. Някои деца никога не са виждали истински селскостопански и диви животни освен по телевизията. За мен е трудно да си представя това. Селските райони трябва да бъдат естественото място, където жителите на градовете да идват за отдиш и отмора. Всичко това е тук, за да могат те и децата им да му се наслаждават.

Селското стопанство не е цветя и рози. При отглеждането на животни могат да възникнат проблеми. Една година добитъкът ни заболя от шап — кошмарът на земеделския стопанин. Ние, разбира се, се обърнахме за помощ към ветеринар. Но нещата не са толкова прости. Беше ни забранено да извеждаме животни извън стопанството, за да се предотврати разпространение на болестта. Не можехме да продаваме животни или млечни продукти. Това ни струва много пари, но ЕС ни помогна да платим някои от допълнителните разходи и ни компенсират за част от загубата. Без тази помощ щяхме да останем без работа.

Както можете да си представите, това ме амбицира още повече да използвам ресурсите по-внимателно, по-специално водата и почвата, и да прилагам повече естествени производствени методи — да държа животните навън колкото се може повече и да използвам колкото се може по-малко химически торове и пестициди. Но да управляваш успешно едно стопанство означава да предприемаш превантивни действия. Ние наехме земя от съседите. Започнахме да отглеждаме овце, за да имаме алтернативен източник на доходи. Аз започнах да организирам училищни посещения за деца.

Сега политиките и правителствата осъзнават колко важни са земеделието и земеделските стопани за бъдещето на селските общности. Тъй като част от работата ни се състои в това да се грижим за околната среда и природните ресурси, справедливо е да получаваме възнаграждение за това. ЕС ни плаща, защото никой друг няма да го направи. Ние не можем да правим това безвъзмездно. Но то трябва да се прави, ако искаме (както искам аз) да запазим нашите селски райони като част от общото ни наследство.

Друга инициатива, с която се заехме, беше преработване и пакетирание на по-голяма част от нашите продукти в самото стопанство, за да ги продаваме директно на местния пазар или на местни магазини. Не ни липсваха клиенти. Харесваше ми да нося продуктите от нашето стопанство (например, прясно мляко, масло, сладолед) на пазара и да се срещам с потребители. Така печелехме повече за себе си, вместо да продаваме необработени продукти на ниски цени на производители и дистрибутори на храни. Можехме да предложим почасова работа на няколко човека от селото и да подпомогнем местната икономика. Това беше нашият принос за забавяне на обезлюдяването на селските райони и за осигуряване тук на бъдещо препитание за нашите деца, ако те желаят това. Синът ни Винсент избра именно този път.

Нови хоризонти

Здравейте, аз съм Винсент, синът на Амели и Пол. Работя с родителите си и преподавам дошла почасово в земеделския колеж. Там се запознах със съпругата си, Ева. Тя беше дошла от Полша, на студентски обмен. Тя също идва от семейно земеделско стопанство. Практикуването на селскостопанска дейност в Централна или Източна Европа все още не е лесно. Хората масово напускат селските райони. За тези, които останаха, много неща се промениха. В началото всички тези правила на ЕС бяха объркващи, въпреки че водеха до промяна към по-добро. Малко земеделски стопани гледаха на себе си като на бизнесмени. Те просто работеха усърдно и се надяваха времето да им донесе добра реколта.

Ние с Ева прекарваме част от времето си във Франция, но повечето време сме в Полша. Опитваме се да се учим един от друг и да използваме съвместните си познания, за да разрастваме бизнеса си. Във Франция дейностите ни се развиха. Селскостопанският туризъм се популяризира. Жителите на градовете купуват селски къщи и ги обновяват с цел да бъдат техен втори дом. Това дава на региона ни нов тласък за живот и освен това създава допълнителни работни места.

В Полша имаше множество възможности, които да се реализират, особено след като започнаха да идват субсидии от Брюксел. Превърнахме една от сградите в селска къща в къща за селски туризъм, която отдаваме под наем. Искате ли да ни посетите? Елате с вашите приятели: в хамбара през уикенд се изявяват рок, соул и хеви метъл изпълнители.

Животът, обаче, не е лесен нито във Франция, нито в Полша. Светът, в който живеем, е различен от този на дядо ми. Той е бил изправен пред неговите предизвикателства, ние сме изправени пред нашите. Те включват по-строги изисквания за качество и безопасност и хуманно отношение към животните. Едно от най-големите предизвикателства за нас е изменението на климата, което се характеризира с повече екстремни засушавания и наводнения. Моята тъща едва не се удави, когато близката река преля преди две години. Те изгубиха голяма част от реколтата си и половината от добитъка. И не бяха застраховани. Те си извлякоха поука от този случай.

Където можем, ние се борим с изменението на климата. Където не можем, се адаптираме към него. Сключихме застрахователна полица за реколтата от земеделски култури. Помагаме и за намаляване на въглеродните емисии. Нашите ветърни турбини генерират чисто електричество и превръщаме отпадъците от стопанството в нисковъглероден биогаз, който е алтернатива на дизеловото гориво.

Ние с Ева гледаме децата си и се тревожим за бъдещето — но тревогите ни са като на всеки родител: как нашите деца ще си проправят път през трудния и сложен свят, в който живеем? Ние сме в състояние да им осигурим сигурно бъдеще тук в провинцията. Но дали те ще останат? Надяваме се да го сторят.

Тук в стопанството ние разполагаме с високи технологии като навсякъде. Използваме GPS, мобилни телефони и други мобилни устройства за всичко: от метеорологични прогнози, следене на пазарните цени, проверка на доставката на стоки до картографиране на стопанството. В селото кипи живот. Имаме кафенета и в двете стопанства. В преобразуваните сгради се провеждат сватбени тържества и бизнес дейности. Във Франция организираме детски празненства, като странично занимание през почивните дни. Покритият вътрешен двор придава на стопанството вид на замък и ние отдаваме под наем костюми и организираме средновековни пиршества.

Ето ни вече в 2012 година — колелото е направило пълен оборот. Подобно на дядо ми преди 50 години, ние помагаме като храним хора в цяла Европа и отвъд нея. Но днес ние правим много повече — грижим се за околната среда, управляваме ограничените природни ресурси, с които разполагаме, и сме в крак с последните технически разработки. Освен това, аз помагам и на местната общност. Но основният ни доход продължава да идва от селскостопанска дейност.

Щастлив съм, че семейството ми е около мен след всичките тези години и че ние все още се занимаваме със селскостопанска дейност. Животът беше и все още е труден, но си струва. Хората винаги ще имат нужда от храна, така че винаги ще се нуждаят от земеделски стопани. Във времена на икономически и финансови сривове ние продължаваме да имаме земята си. И земята ще продължава да ни предоставя храната, от която се нуждаем, стига да се грижим за нея. Сега е време младите да напишат следващата глава от историята, която ни свързва с нашата земя.

Действащите лица са измислени, но тяхната история може да е историята на безброй семейства на земеделски стопани в цяла Европа.

Европейска комисия

Генерална дирекция „Земеделие и развитие на селските райони“

Служба за публикации